

Tik brīnišķīgi viegli lasāms, bet vienlaikus tik brīnišķīgi sarežģīti izprotams romāns... Līdzīgi kā anonīmais stāstītājs lēnām pieņem noslēpumainības, mistērijas un neizskaidrojamas klātbūtni savā dzīvē, lasītājs tikpat lēnām iepazīst jaunu pasauli.

Washington Post

Romānā “Aitas medišanas piedzīvojumi” Haruki Murakami izteiksmes veids un izdoma līdzinās Kurta Vonnegūta un Džona Ērvinga rakstības stilam.

New York Times

Šim romānam ir it viss, kas raksturo īstu trilleri, – meklējumi, noslēpums, neparasta sieviete un pārpilnam elegantu spaīdu, tomēr lieliski veidotā struktūra romānu padara par kaut ko pavisam atšķirīgu... par zinātnisko fantastiku, mīlas romānu, metafizisku pārbaudījumu vai, iespējams, pat par filozofisku ideju dramatisējumu.

Independent

Ja uzskatāt sevi par parastu inteliģentu lasītāju, kurš labprāt izlasītu kaut ko nedaudz atšķirīgu no ierastā un iztēlotā, atļaujiet pievērst jūsu uzmanību Haruki Murakami un doties aizraujošā aitas medišanas piedzīvojumā!

Glasgow Herald

Murakami ir meistars, kurš savās grāmatās rada valdziņošu neiespējamā un ikdienišķā mikslī un spēj pacelties tālu pāri racionālo un konceptuālo rāmīšu robežām. Pats autors par šo romānu sacījis: “Šī ir grāmata, kuru rakstot es biju sajūsmīnāts un priecīgs, priecīgs par stāstu, kuru stāstīju.” Arī lasītājs piedzīvos šo prieku, izbaudot patiešām neticamos aitas medišanas piedzīvojumus.

Ted Gioia, postmodernmystery.com

村上春樹

羊をめぐる冒険

Haruki Murakami

Aitas

medīšanas

piedzīvojumi

No japāņu valodas tulkojusi

Ingūna Beķere

821.521-31
Mu 470

Haruki Murakami

A WILD SHEEP CHASE

Copyright © Haruki Murakami, 1982

All rights reserved.

Cover photograph © Duncan Caratacus Clark

Arņa Kilbloka vāka dizains

Haruki Murakami

AITAS MEDĪŠANAS PIEDZĪVOJUMI

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja *VIJA KILBLOKA*

Projekta vadītāja *Una Orinska*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-161.

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ingūna Beķere, 2004

© Mākslinieciskais noformējums, 4. izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2024

ISBN 978-9934-32-821-3

PIRMĀ NODAĻA

1970. gada 25. novembris

PIKNIKS TREŠDIENAS PĒCPUSDIENĀ

Par viņas pēkšņo nāvi man telefoniski pavēstīja kāds draugs, kas bija par to izlasījis avīzē. Viņš rakstu nolasīja klausulē. Parasts raksts. Teikumi, kādus treniņa nolūkā būtu varējis rakstīt tikko universitāti beidzis žurnālists. Uz kura ielas stūra; kurš sēdējis pie kravas mašīnas stūres; kas ko notriecis. Pienākuma dēļ aprakstīta nāve nelaiemes gadījumā. Izklaušījās kā īss, žurnāla titullapā nodrukāts dzejolītis.

– Kur būs bēres? – es pavaicāju.

– Nezinu gan, – viņš teica. – Vispirms jau: vai tai meitenei bija mājas?

Protams, viņai bija mājas.

Es todien sazinājos ar policiju un noskaidroju viņas adresi un telefona numuru, pēc tam piezvanīju uz viņas mājām un apvaicājos par bērēm. No kāda vārdiem nopratu, ka bēres notikšot drīz.

Viņas mājas atradās Tokijas vecajā, austrumu daļā Sitamači. Es atvēru Tokijas pilsētas kvartālu karti un ar sarkanu pildspalvu apvilku viņas mājas atrašanās vietu. Tā patiesi bija tipiska tirgoņu kvartāla ieliņa. Metro,

dzelzceļa līnijas, autobusa līnijas bija savijušās kopā kā sašūpota zirnekļa tīkla pavedieni, samilzuši, tur plūda vairāki kanāli, šie ceļi kā arbūza mizas svītras bija pieķērušies zemes virsai.

Bēru dienā es braucu ar piepilsētas vilcienu no Vasedas. Izkāpis stacijā īsi pirms gala pieturas, es atvēru kvartālu karti, taču tā bija apmēram tikpat noderīga, cik globuss. Tomēr šā tā es līdz viņas mājām nonācu, pa ceļam vairākkārt pircis cigaretes un vairākkārt vaicājis ceļu. Viņas mājas bija brūnu dēļu žoga ieskauts vecs koka nams. Ieejot pa vārtiem, kreisajā pusē bija tāds kā nekam nederīgs neliels dārziņš. Dārziņa stūrī bija nomesta nolietota, veca ogļu krāsniņa *hibači*, tajā apmēram piecpadsmit centimetrus dziļā kārtā bija sakrājies lietusūdens. Dārza zeme bija melna un ūdens piesūkusies.

Viņa no mājām bija aizgājusi sešpadsmit gadu vecumā, un bēdu māktie pavadītāji bija tikai tuvinieki. Gandrīz visi bēriniēki bija gados vecāki ļaudis, tikai viņas vecākajam brālim bija ap trīsdesmit, viņš bija uzņēmies ar bēru rīkošanu saistītos pienākumus.

Tēvs, maza auguma vīrietis, turpat sešdesmit gadu vecs, melnu uzvalku mugurā, sēru lenti ap piedurkni, stāvēja pie vārtiem un itin nemaz nepakustējās. Paskatoties uz viņa stāvu, nāca prātā asfalts pēc lietavām.

Promejot es klusēdams noliecu galvu, arī viņš klusējot nolieca galvu.

*

Es ar viņu iepazinos 1969. gada rudenī, man bija divdesmit, viņai – septiņpadsmit gadu. Netālu no universitātes bija kafejnīca, kurā mēs ar draugiem mēdzām satikties; nekāda izcilā jau tā kafejnīca nebija, bet, tur

aizgājuši, varējām, klausoties smago roku, dzert izcili draņķīgu kafiju.

Viņa vienmēr sēdēja vienā un tajā pašā vietā, elkoņiem uz galda atbalstījusies, iegrimusi kādā grāmatā. Kaut arī brilles viņai bija līdzīgas ortodontijas aprikojumam un rokas kaulainas, kaut kas, vārdā nenosaucams, viņā likās ļoti pievilcīgs. Viņas kafija vienmēr bija atdzisusi, pelnu trauks vienmēr pilns ar izsmēķiem, mainījās tikai grāmatu nosaukumi. Reizēm *Mickey Spillaine*, reizēm *Oe Kendzaburo*, reizēm *Ginsberga* dzeja. Vienvārdsakot, ka tik grāmata. Grāmatas viņai aizdeva studenti, kuri mēdza nākt uz šo kafejnīcu, viņa ķērās tām klāt un nograuza gluži kā kukurūzu. Toreiz bija grāmatu aizdošanas laiks, un man šķiet, ka ne reizi nebija tā, ka viņa būtu palikusi bez grāmatas.

Tas bija arī *Doors*, *Stones*, *Byrds*, *Deep Purple*, *Moody Blues* laikmets. Gaisā kaut kas virmoja, likās, pietiktu ar diezgan vieglu spērienu, lai viss tūlīt un uz vietas sabruktu.

Mēs dzērām lētu viskiju, šā tā mīlējāmies, slīgām sarunās, kuras nenoveda ne pie kādiem secinājumiem, aizdevām grāmatas, aizņēmāmies grāmatas, tā gāja dienas. Un tad pār šiem juceklīgajiem sešdesmitajiem gadiem švīkstēdams nolaidās priekšsvars.

Viņas vārds man ir aizmirsies.

Es gan varētu vēlreiz apskatīties tajā no avīzes izgrieztajā rakstā par viņas nāvi, bet kāda vairs šodien nozīme vārdam. Viņas vārds man ir aizmirsies. Un tas arī viss.

Es satiekos ar paziņām, un nezin kā mēs sākam par viņu runāt. Un neviens neatceras viņas vārdu. Bet vai tad viņa reiz nebija meitene, kas gulēja ar visiem, tikai vārds nu galīgi aizmirsies. Es arī vairākkārt ar viņu pārgulēju, vai nav savādi, un pēc tam tāpat vien saskrējāmies uz ielas.

Reiz sensenos laikos kaut kur dzīvoja meitene, kas gulēja ar visiem.

Tas ir viņas vārds.

Tomēr, ja izsakāmieš precīzi, tā jau nebija, ka viņa būtu gulējusi ar visiem. Tajā ziņā viņai bija savi standarti.

Bet, ja es uz to paskatos kā uz reālu problēmu, tad viņa pārgulēja ar lielāko daļu vīriešu.

Es tikai vienu reizi, tīras ziņkāres dzīts, viņai pajautāju par šiem standartiem.

– Nu, kā lai pasaka, – viņa apdomājās tikai pusminūti.

– Protams, tā nav, ka ar jebkuru. Ir arī brīži, kad man nepatīk. Bet, galu galā, es laikam gribu iepazīt dažādus cilvēkus. Vai arī – man šādā veidā materializējas pasaule.

– Ar kādu pārguļot?

– Jā.

Nu bija mana kārtā apdomāties.

– Tad laikam būšu drusciņ sapratis.

– Drusciņ, – viņa teica.

*

No sešdesmit devītā gada ziemas līdz sešdesmit devītā vasarai es ar viņu nemaz nesatīkos. Universitāte vairākkārt tika bloķēta un slēgta, man bija arī visādas personīgas ķezas.

Septiņdesmitā gada rudenī es, iegājis tajā kafejnīcā, sapratu, ka apmeklētāji ir pilnīgi citi, vienīgā man pazīstamā seja bija viņas seja. Te tāpat kā agrāk spēlēja smago roku, bet gaisā vairs nekas nevirvoja. Tāpat kā pirms gada te bija vienīgi viņa un draņķīgā kafija. Es, apsēdies viņai pretī, dzerdams kafiju, pļāpāju par bijušajiem draugiem.

Lielākā daļa no viņiem bija universitāti pametuši. Viens bija izdarījis pašnāvību. Par kāda cita uzturēšanās vietu nekas nebija zināms. Tādas tās sarunas.

– Ko tu visu gadu sadarīji? – viņa man pajautāja.

– Vis' kaut ko, – es teicu.

– Drusciņ gudrāks esi kļuvis?

– Drusciņ.

Tonakt es pirmo reizi ar viņu pārgulēju.

*

Par viņas bērniību es neko sīkāk nezinu. Man ir tāda sajūta, ka man to būtu pastāstījis vai nu kāds cits, vai arī viņa pati – gultā. Ģimnāzijas pirmā gada vasarā viņa sastrīdējusies ar tēvu un aizgājusi no mājām (pie viena – arī no skolas), tā man bija stāstīts. Bet, kur viņa dzīvojusi un kur ņēmusi iztikas līdzekļus, to neviens nezināja.

Viņa caurām dienām sēdēja roka kafejnīcā, izdzēra neskaitāmas kafijas tases, smēķēja bez apstājas, šķīra grāmatu lapas un gaidīja, kad parādīsies kāds (un nauda mums drusciņ turējās), kurš samaksās par kafiju un cigaretēm. Un parasti viņa ar šo “kādu” pārgulēja.

Tas ir viss, ko es par viņu zinu.

No tā gada rudens līdz nākamā gada vasarai viņa pasāka reizi nedēļā, otrdienas vakarā, atbraukt pie manis uz dzīvokli Mitakas nomalē. Viņa paēda manis gatavotās vienkāršās vakariņas, piepīpēja pilnu pelnu trauku un, klausoties FEN rokraidstaciju, mīlējās ar mani. Trešdienas rītā pamodušies mēs gājām staigāt pa tuvējo jauktu koku mežu, aizstaigājām līdz ICU studentu pilsētiņai, tur ēdnīcā paēdām pusdienas. Tad pēcpusdienā hallē dzērām vājo kafiju, bet, ja laiks bija labs, tad apgūlāmies ārā zālājā un skatījāmies debesis.

– Atnākot uz šejieni, rodas īsta piknika sajūta.

– Īsta piknika?

– Jā, te ir tāds plašums: kur paskaties, plešas zālājs, un cilvēki izskatās laimīgi...

Viņa sēdēja zālītē un, neveiksmīgi uzrāvusi vairākus sērkoņņus, beidzot aizsmēķēja cigareti.

– Saule uzlec, pēc tam noriet, cilvēki atnāk, pēc tam aiziet, laiks aizplūst kā gaiss. Vai tad nav īsts pikniks?

Tolaik man bija divdesmit viens gads, nākamajā nedēļā vajadzēja palikt divdesmit diviem. Tajā laikā man nebija cerību beigt universitāti un līdz ar to atlika viena vienīga nepārprotami brīva izvēle – iet no universitātes prom. Dīvaini, bet tajā laikā, kad es biju sapinies bezcerīgajā situācijā, es vairākus mēnešus nebiju spējīgs spert ne soli, lai kaut ko mainītu. Bija tāda sajūta, it kā pasaulē viss turpinātu kustēties, bet vienīgi es būtu palicis stāvam uz vietas. 1970. gada vasarā viss, ko es skatīju, izpelnījās vien manu žēlumu un tūlīt pēc tam izbaloja un izdzisa. Saules stari, zāles smarža un sīkās lietas lāsītes mani tikai kaitināja.

Man vairākkārt sapnī rādījās nakts vilciens. Drūms, piepīpēts, dvakojošs pēc atejas, piesmacis nakts vilciens. Tik ļoti pārblīvēts, ka pat soli nebija kur spert; palagos salīpuši veci vāmekļi. Es, nespēdams vairs to izturēt, piecēlos no savas vietas un izkāpu kaut kādā stacijā. Tā bija pamesta vieta, kur nemanīja nevienas mājas ugunis. Nemanīja nevienu stacijas darbinieku. Nebija ne pulksteņa, ne vilcienu kustības saraksta, nekā... Tāds sapnis.

Man liekas, ka tajā laikā es viņai vairākkārt nodarīju sāpes. Tieši kā – to tagad grūti atminēties. Var jau būt, ka tā jutos tikai es pats. Tā vai citādi, viņa to itin nekā neizrādīja. Vai arī (pārspīlējot) viņai tas galu galā bija tīkami.

Es nezinu, kāpēc. Varbūt viņa manī meklēja maigumu. Tā domājot, man arī tagad rodas dīvains noskaņojums. It kā, peldot gaisā, rokas pēkšņi būtu atdūrušās pret acīm neredzamu sienu – tāds noskaņojums.

*

Es vēl tagad skaidri atceros to savādo 1970. gada 25. novembra pēcpusdienu. Spēcīgā lietus zemē nosistās ginko koka lapas bija sabirušas uz jaukto koku audzes ieskautās takas, un tā bija iekrāsota dzeltēna kā izkaltusi upe. Mēs abi, rokas mēteļu kabatās sabāzuši, staigājām šurpu turpu pa šo ceļu. Vienīgās skaņas bija mūsu soļi kritušajās lapās un kāda putna spalgie kliegzieni.

– Par ko tu domā? – viņa pēkšņi ievaicājas.

– Neko īpašu, – es atbildēju.

Viņa pagājās mazdrusciņ uz priekšu, tad apsēdās ceļmalā un aizsmēķēja cigareti. Es apsēdos viņai līdzās.

– Tev bieži rādās nejauki sapņi?

– Nejauki sapņi – diezgan bieži. Lielāko tiesu gan tie ir sapņi par to, ka tirdzniecības automāti neizdod atlikumā sīknaudu.

Viņa iesmējās un ar plaukstu uzsita man pa celi, bet tad atkal ierāvās sevī.

– Tu patiesībā neesi īpaši runīga?

– Patiesībā es neprotu labi sarunāties.

Viņa nosvieda pusizmēķēto cigareti zemē un to pieklājīgi nodzēsa ar sporta kurpi.

– Patiesībā es gribētu parunāties, bet man tas nepadodas. Vai tu tā nedomā?

– Nesaprotu, – es atbildēju.

No zemes, spārnus skaļi sizdami, gaisā uzlidoja divi putni, likās, ka debesis, kurās nebija neviena paša mākonīša, tos iesūca sevī. Mēs abi kādu brīdi klusēdami

noraudzījāmajos turp, kur putni pazuda. Pēc tam viņa ar nokaltušu zariņu sāka zīmēt zemē kaut kādas nesaprotamas shēmas.

– Kad es ar tevi guļu, man bieži sametas šausmīgi skumji.

– Tur laikam neko nevar darīt, – es sacīju.

– Tā nav tava vaina. Tajā nevar vainot pat to, ka tu, mani apskaudams, domā par citām. Man vienalga. – To pateikusi, viņa pēkšņi aplusa un lēnām uzvilka zemē trīs paralēlas līnijas. – Es nesaprotu.

– Man nav tāda īpaša nolūka – noslēgties, – es pēc kāda brīža ierunājos. – Pats īsti nezinu, kas man uznāk. Man gribētos dažā labā lietā saglabāt neitralitāti. Es gribētu, lai varu uz visu paskatīties bez īpašiem pārspilējumiem, arī – bez pārspilēta reālisma. Bet tam ir vajadzīgs laiks.

– Cik daudz laika?

Es nogrozīju galvu.

– Es nezinu. Varbūt pietiks ar gadu, bet varbūt vajadzēs desmit gadus.

Viņa nometa zariņu zemē, piecēlās, nopurināja nokaltušos zāles stiebriņus no mēteļa.

– Zini, desmit gadu – tā ir gandrīz vai mūžība...

– Laikam gan, – es sacīju.

Mēs izgājām cauri mežiņam un tad lēnām aizstaigājām līdz ICU pilsētiņai, kur, kā aizvien, apsēdušies hallē, ēdām hotdogus. Bija divi dienā, halles televizorā atkal un atkal rādīja Jukio Mišimas stāvu. Televizors bija bojāts, skaņa nebija dzirdama, kaut arī mums tas bija vienalga. Apēduši hotdogus, mēs katrs izdzērām vēl pa tasei kafijas. Kāds students, pakāpies uz krēsla, mēģināja noregulēt televizoram skaņu, bet tad meta mieru, nokāpa no krēsla un kaut kur pazuda.